

Bilag 1.

Opfølgning på revisionspunkter fra 2009, behandlet af ØU den 14/10 – 2010

Revisionsbemærkning/anbefaling	Tiltag	Ansvarlig	Frist	Status
Revision af regnskabet 2009				
Lønområdet				

<p>Der er konstateret en række svagheder i forretningsgangene på lønområdet, som primært skyldes manglende og/eller utilstrækkelig dokumentation for gennemførte kontroller. Forholdene kan medføre risiko for utilsigtede og tilsigtede fejl i lønudbetalingen. Vi skal henstille, at forvaltningens kontroller frem over dokumenteres.</p>	<p>I Intern Revisions rapport om revision af løn- og pensionsprocesser af den 21. april 2010 har KS opstillet en tids- og handlingsplan for opdatering af retningslinjerne på lønområdet i Økonomiforvaltningen. Opdateringen skal indeholde:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beskrivelse af kontrolaktiviteter 2. Beskrivelse af procedurer som sikrer modtagelse af dagpengerefusion 3. Behandling af fejlkonto 4. Afstemning med KØR 5. Beskrivelse af arkivregler, herunder (evt. elektronisk) opbevaring af kontrolmateriale 6. Beskrivelse af funktionsadskillelse og kontrollen heraf 	<p>Koncernservice, Personaleservice</p>	<p>Ny frist: 1. dec. 2010 (Frist jf. Direktions notatet: 1. okt. 2010)</p>	<p>I Intern Revisions rapport om revision af løn- og pensionsprocesser af den 21. april 2010 har Koncernservice opstillet en tids- og handlingsplan for opdatering af retningslinjerne på lønområdet i Økonomiforvaltningen inden 1. oktober 2010.</p>
	<p>I forhold til arkivering af uddata materiale, fejllister mv. fra KMD (Deloitte's 2. observation) vil KS undersøge mulighederne for, hvorvidt KS kan modtage materialet elektronisk fra KMD, således KS kan foretage den nødvendige arkivering. I forhold til gennemgang af attestationslister (Deloitte's 3. observation) vil KS ændre i forretningsgangsbeskrivelse for lønområdet i Økonomiforvaltningen, således at ansatte, der er involveret i løn anvisningsproceduren, også kan godkende attestationslister</p>			<p>Koncernservice fremsendte opdaterede interne forretningsgang til Intern revision medio oktober med henblik på, at Intern Revision godkender forretningsgangen inden 1. november 2010. Der er nu afholdt møde med Intern revision om den interne forretningsgang, og Intern Revisions bemærkninger er indarbejdet. (Revisionen har oplyst, at de ikke har mandat til at godkende, men at de ikke har yderligere bemærkninger til den interne forretningsgang).</p> <p>Punktet er derfor afsluttet.</p> <p>Proces er implementeret i ØKF. Derudover vil Koncernservice inden 1. november 2010 have afklaret med KMD, om Koncernservice kan modtage uddatamateriale elektronisk fra KMD. KMD har i første omgang meddelt, at dette pt. ikke kan lade sig gøre.</p> <p>LKS er dog i fortsat dialog med KMD's driftsledelse for at afgøre, hvorvidt KMD kan levere uddata</p>

<p>Proceduren for hjemtagelse af dagpengerefusioner fungerer ikke betryggende, idet refusionskrav ikke fremsendes rettidigt. Forholdet medfører, at forvaltningen går glip af dagpengerefusioner. Vi skal henstille, at der etableres en procedure, som sikrer en rettidig anmeldelse af refusionskrav.</p>	<p>KS Personaleservice er enig i Intern Revisions observationer på området, som fremgår af rapporten om lønområdet i Økonomiforvaltningen af den 15. juni 2010, idet der i tre tilfælde i Økonomiforvaltningen er mistet refusioner på grund af for sen indberetning. Inden 1. oktober 2010 vil KS Personaleservice i samråd med Intern Revision opstille en tids- og handleplan for forbedret hjemtagelse af dagpengerefusion.</p>	<p>Koncernservice, Personaleservice</p>	<p>Ny frist: 1. nov. 2010 (Frist jf. Direktionsnotatet: 1.okt. 2010)</p> <p>Ny deadline: Fælles forretningsgang 31. jan. 2011</p> <p>Impl. af forretningsgang 1. juli 2011</p>	<p>Proceduren for hjemtagelse af dagpengerefusion revideres i fbm. opdateringen af den interne forretningsgang i Koncernservice inden 1. november 2010. Denne opgave er afsluttet, jf. ovenfor.</p> <p>Efter at forretningsgangen er implementeret i Koncernservice, fremsendes forretningsgangen til Økonomiforvaltningen mhp. at drøfte med forvaltningerne, hvordan forretningsgangen skal tage højde for de lokale forhold i forvaltningerne, således at en forretningsgang kan implementeres som en fælles obligatorisk forretningsgang i kommunen. Der er implementeret en forretningsgang for ØKF til hjemtagelse af refusioner.</p> <p>Den fælles forretningsgang er afsluttet inden 31. januar 2011. Forvaltningerne skal have implementeret forretningsgangen inden den 1. juli 2011.</p> <p>KS har endvidere igangsat arbejdet med at gennemgå de øvrige refusionsområder mhp. fælles forretningsgange og vurdering af om der kan etableres et fælles refusionskontor på tværs af forvaltningerne.</p>
---	---	---	--	---

<p>Der er ikke foretaget en afstemning af løndriftskonti mellem KMD-lønsystemet og KØR. Den manglende afstemning medfører, at der ikke er dokumentation for sammenhængen i dataflowet mellem systemerne samt overblik over de samlede registreringer på kommunens lønkonti. Vi skal henstille, at der frem over foretages en dokumenteret afstemning.</p>	<p>KS Personaleservice er enig i, at der ikke er foretaget afstemning mellem de to systemer for Økonomiforvaltningen. Den manglende afstemning skyldes en række tværgående problemstillinger i Københavns Kommune, blandt andet de eksisterende græsnitsnøgler mellem KØR og lønsystemet samt forvaltningernes nødvendige manuelle bogføringer, som vanskeliggør afstemning.</p>	<p>Koncernservice Personaleservice (faktisk afstemning)</p>	<p>31. dec. 2010 Ny deadline Regnskab 2010</p>	<p>For Økonomiforvaltningens regnskab 2010 har Koncernservice påbegyndt en dokumenteret afstemning af løndriftskonti mellem KMD-lønsystemet og KØR. Afstemningen er i gang – afsluttes samtidig med regnskabsafslutningen</p>
<p>KS vil - som systemejer på lønsystemet og KØR - undersøge, hvorvidt det er muligt at håndtere de tværgående problemstillinger, så forvaltningernes afstemning mellem de to systemer bliver nemmere at foretage.</p>	<p>KS vil - som systemejer på lønsystemet og KØR - undersøge, hvorvidt det er muligt at håndtere de tværgående problemstillinger, så forvaltningernes afstemning mellem de to systemer bliver nemmere at foretage.</p>	<p>Koncernservice, Lønkontraktsekretariatet (undersøgelse af lettelser)</p>	<p>Deadline: 1. juli 2011</p>	<p>For 2011 udarbejder Koncernservice en fælles forretningsgang for kommunen på lønområdet, hvor målet er at implementere en automatiseret afstemning mellem lønsystemet og KØR. Det betyder, at der lukkes for manuelle posteringer på lønkonti i KØR.</p>
				<p>Det skal, inden lukningen kan iværksættes, dels undersøges, hvilke konsekvenser en lukning vil have for forvaltningernes økonomistyring, og dels undersøges, hvordan ændringerne kan implementeres i KØR samt hvilke omkostninger, der er forbundet med ændringen.</p>
				<p>Processen for denne analyse, herunder en tidsplan, er forelagt Økonomikredsen til orientering fredag den 1. oktober 2010. Arbejdet ventes færdiggjort pr. 31. jan. 2011. Det vurderes, at der skal afsættes ressourcer i Koncernservice og forvaltningerne til at gennemføre arbejdet med at afstemme lønsystemet og KØR.</p>
				<p>KS har igangsat afstemning af</p>

Sikkerhed i betalingssystemet				
--------------------------------------	--	--	--	--

<p>Der foretages ikke kontrol hos Koncernservice af, om det er de rette medarbejdere, der har signeret på bilagene. Det er efterfølgende oplyst, at Koncernservice foretager stikprøvekontrol, men at det er forvaltningens ansvar fremadrettet at kontrollere, at bilagene er signeret af de rette medarbejdere jf. kommunens bilag om bogføring godkendt i maj 2010. Økonomiforvaltningen gennemførte en sådan kontrol i 2009 og gør det tilsvarende i 2010.</p>	<p>Koncernservice indtaster i KØR med udgangspunkt i de attesterede og anviste bilag og der gennemføres stikprøvekontrol i forhold til underskriftsbladene. Denne aktivitet var ikke nævnt i Koncernservices ydelseskatalog for 2009, men dette blev ændret i oktober 2009 i forhold til kataloget for 2010. Derudover gennemfører Sekretariatet for Ledelse og Kommunikation, som led i ledelsestilsynet, en stikprøvemæssig bilagsgennemgang for Økonomiforvaltningen. Her efterprøves kvitteringer for henholdsvis attestation og anvisning samt beløbsgrænser i henhold til forretningsgangen og til de fastsatte beløbsgrænser for anvisning og attestation. Gennemgangen for regnskab 2008 blev gennemført i 2009. Tilsvarende gennemgang for regnskabet 2009 udføres i efteråret 2010. Fremadrettet vil gennemgangen blive fremskyndet, således at eventuelt fundne observationer hurtigere kan implementeres. Med overgangen til workflow vil kontrollen blive systemunderstøttet. Workflowløsningen sikrer netop, at kun medarbejdere med beføjelser til at godkende fakturaer har adgang hertil.</p>	<p>Sekretariatet for ledelse og kommunikation og KS, FC-Økonomi</p>	<p>1. jan. 2011</p> <p>Ny frist.</p> <p>1. feb. 2011</p>	<p>Koncernservice har foretaget en løbende stikprøvekontrol i hele 2009. Derudover har Økonomiforvaltningen i 2009 som led i ledelsestilsynet gennemført en stikprøvemæssig bilagsgennemgang for regnskab 2008 for hele Økonomiforvaltningen. Økonomiforvaltningens bilagsgennemgang for regnskab 2009 afsluttes november 2010, hvorefter bilagsgennemgangen for 2010 påbegyndes. På den baggrund mener Økonomiforvaltningen ikke, at området er "ikke betryggende".</p> <p>Som led i implementeringen af workflow i forvaltningerne, herunder selvbetjeningsløsninger, vil der ske en lukning af forvaltningernes adgang til at bogføre direkte i kommunens økonomisystem. Det vil i regi af projekterne vedr. implementering af nye selvbetjeningsløsninger blive udarbejdet en plan for ibrugtagningen af løsningerne, herunder hvornår de skal være fuldt ud implementeret i forvaltningerne.</p> <p>Planen vil derfor også komme til at indeholde en dato for lukning af den direkte bogføring i KØR.</p> <p>Planen drøftes med ØKFs direktion de 17/1 mhp. en behandling af indstilling i ØU den 8/2.</p>
--	--	---	--	---

<p>Der er ikke etableret kontroller i KØR, der sikrer, at medarbejdere med bogføringsadgang ikke samtidig kan foretage udbetalinger til sig selv. Der bør foretages en yderligere kontrol, eventuelt via et kontroludtræk, som Koncernservice kan udarbejde og sende til forvaltningerne.</p>	<p>Hvilke funktioner en medarbejder har adgang til at udføre i KØR, fastlægges af den enkelte personaleansvarlige i forvaltningerne. Denne fastlægger også, hvilke beløbsgrænser der er passende at anvende i workflowløsningen. I kommunens forretningsgange er der krav om "to på tråden" enten i form af to underskrifter eller udvidet budgetopfølgning. Som anbefalet af Deloitte, vil Koncernservice afklare med forvaltningerne, om de har behov for at supplere deres kontrol af udbetalinger med et udtræk, der viser udbetalinger, hvor der er navnesammenfald mellem udbetalingsmodtager og registranten i KØR.</p> <p>Såfremt forretningsgangen skal suppleres med systemmæssig kontrol, skal medarbejderens autorisation i KØR suppleres med information om brugerens cpr-nummer. Dette er hidtil ikke vurderet hensigtsmæssigt og relevant.</p> <p>Den nuværende systemopsætning og forretningsgange i forvaltningerne understøtter samlet kommunens regler for håndtering af udbetalinger.</p>	<p>Koncernservice, FC-Økonomi</p>	<p>Ny frist: Sept. 2010 (frist jf. direktionsnotatet: August 2010)</p>	<p>Afsluttet.</p> <p>Det vurderes, at den nuværende systemopsætning samt forretningsgangene i forvaltningerne understøtter kommunens regler for håndtering af udbetalinger.</p> <p>Koncernservice har på et møde med forvaltningerne 7. september 2010 aftalt, at der udsendes en månedlig kontrolrapport til forvaltningerne over udbetalinger, hvor der er navnesammenfald mellem udbetalingsmodtager og registranten i KØR. Rapporten udsendes til Økonomibestillerne første gang i september 2010.</p> <p>Rapporterne er udsendt hver måned siden september 2010. Seneste rapport er udsendt 11. januar 2011. Der sendes én rapport pr. forvaltning. Vi dokumenterer udsendelsen på en sag i eDoc (sikkerhedsfacet "sikkerhed")</p>
---	---	---------------------------------------	--	--

<p>Kontrollen med brugeradgang til kreditorstamdata hos Koncernservice er ikke fuldstændig. Koncernservice har efterfølgende oplyst, at kontrollen er strammet op, hvilket vi ved først givne lejlighed vil kontrollere.</p>	<p>Enkelte medarbejdere har haft adgang til at oprette fakturaer og kreditorstamdata i forbindelse med fejlsøgning og -rettelse i KØR. Disse autorisationer har Koncernservice lukket, så der er fuld funktionsadskillelse.</p>	<p>Koncernservice, FCØ Regnskab</p>		<p>Afsluttet.</p> <p>Koncernservice har siden efteråret 2009 gennemført løbende kontrol med brugernes adgang til kreditorstamdata i KØR.</p> <p>Der er 4 medarbejdere, som har adgang til at vedligeholde kreditorstamdata. De samme medarbejdere har IKKE adgang til at behandle fakturaer. Vi kontrollerer dette månedligt og dokumenterer kontrollen i eDoc (sikkerhedsfacet "sikkerhed"). Samtidig er Brugeradministrationen informeret om, at ingen decentrale brugere kan tildeles adgang til vedligehold af kreditorstamdata i KØR.</p>
--	---	---	--	---

<p>Der er ikke, hos Koncernservice, etableret formelle forretningsgange, og dokumentation for udførelse af kontrol, omkring opfølgning på udligning af åbne kreditnotaer for de forvaltninger, Koncernservice varetager denne opgave for. Det er hver enkelt forvaltnings ansvar at have procedurer for opfølgning på kreditnotaer vedrørende forvaltningens kreditorer. I forhold til de organisationer, som Koncernservice behandler fakturaer for, har Koncernservice oplyst, at de har en fast procedure herfor. Der skal etableres formelle forretningsgange og dokumentation for udførelse af kontrol omkring opfølgning på udligning af kreditnotaer.</p>	<p>KS har faste procedurer for opfølgning på de kreditorfakturaer og kreditnotaer, som behandles af KS.</p> <p>KS kender ikke forvaltningernes procedurer på området.</p> <p>Rammerne for opfølgning på kreditnotaer er beskrevet i bilaget om bogføring, som Økonomiudvalget godkendt i maj 2010.</p>	<p>Koncernservice, FCØ Regnskab</p>		<p>Afsluttet</p> <p>Koncernservice har faste procedurer for opfølgning på kreditnotaer til de organisationer, som Koncernservice behandler kreditorfakturaer for. På den baggrund mener Økonomiforvaltningen ikke, at området er "ikke betryggende".</p> <p>Forretningsgangene er overholdt i 2010. Endelig er der udarbejdet fælles forretningsgang for "Kreditor" i samarbejde med forvaltningerne. Forretningsgangen er sendt til høring hos intern revision i december 2010. KS afventer fortsat tilbagemelding. Udover den fælles forretningsgang for "Kreditor" afventes der også tilbagemelding på fælles forretningsgang for "Debitor" og "Fra indkøb til betaling"</p>
<p>Generelle IT-kontroller</p>				

<p>Procedurer for backup og reetablering af systemer, der driftes af KS er ikke dokumenteret i tilstrækkelig grad, og der mangler en formel procedure for periodisk test af, at sikkerhedskopier kan anvendes til at genskabe de originale systemer og data.</p>	<p>KS vil udarbejde en backupstrategi, samt procedure for test af restore på alle kritiske systemer. Det skal dog bemærkes, at det ifølge serviceaftalerne er systemejers ansvar at vælge hvilken back-up, og dermed reetablering, der skal være mulig. Serviceniveauet er afspejlet i KS' priskatalog.</p>	<p>Koncernservice, Server</p>	<p>31.03.2011</p>	<p>Der vil blive udarbejdet en backupstrategi, der som minimum sikrer, at alle data kan genskabes 30 kalenderdage tilbage på dagsniveau, og fire måneder tilbage på månedsniveau.</p> <p>Procedure for test af restore på alle kategori 1-systemer (kritiske) vil blive udarbejdet og forelagt systemejere, sikkerhedsleder og IT-ansvarlig til godkendelse og accept inden den 1. februar 2011.</p> <p>Der er valgt en ny backup løsning, som implementeres i 1. kvartal 2011.</p>
--	---	-----------------------------------	-------------------	---

<p>Den systemmæssigt opsatte passwordpolitik, sikkerhedsmæssige logning og de tildelte administratoradgange i Kommunens Windows lokalnetværk er på en række områder ikke betryggende, og sikkerheden i Windows netværksmiljø for de enkelte forvaltninger afviger en del fra hinanden.</p>	<p>For brugeradgange, herunder aktive konti, som ikke kan anvendes, og konti med mulighed for blankt password, er der igangsat proces med sigte på opretning af faktuelle fejl.</p> <p>Der gennemføres en risikoanalyse for KS inden årest udgang, og der igangsættes en risikoanalyse af de enkelte forvaltninger, som først er tilendebragt i 2011.</p>	<p>Koncernservice, IT-sikkerhed og Server</p>	<p>31.dec. 2010</p> <p>Ny deadline: Password-politik 28.feb. 2011</p> <p>Logning 1.april 20juli</p>	<p>I november/december 2010 implementerer Koncernservice revisionens anbefalinger til passwordpolitik. Passwordpolitik er udarbejdet</p> <p>Logning i overensstemmelse med Windows security baseline vil blive implementeret inden 31. december 2010.</p> <p>Generel logningspolitik er udarbejdet</p> <p>Change m.h.p. låsning af et samlet regelsæt er under udarbejdelse/ godkendelse – forventes gennemført indenfor tidsfrist.</p> <p>Primo januar 2011 – Logning gennemføres formelt, men der opbevares kun log for 36-48 timer på grund af manglende diskplads,</p> <p>Det har ikke været muligt at gennemføre change vedr. implementering af pasword på grund af risiko for omfattende påvirkning af slutbrugere, som ikke kan håndteres i kundecentret. Informationsproces skal gennemføres og aftaler træffes med IT-bestillere.</p> <p>Teknisk er implementering klar til gennemførelse. Implementeringen gennemføres efter regnskabslukningen primo februar og senest 28. februar.</p>
--	---	---	---	--

<p>Der er ikke udarbejdet en overordnet og ledelsesgodkendt IT-risikoanalyse, som dækker de områder og aktiviteter, der varetages af KS.</p>	<p>En risikoanalyse er – efter aftale med BR-sekretariatet – udskudt til 2010 under hensyn til, at der er sket en flytning af IT-sikkerhedsarbejdet i forvaltningerne i KS den 1. marts 2010.</p>	<p>Koncernservice, IT-sikkerhed og IT-ansvarlig</p>	<p>31. dec. 2010 Ny frist: feb. 2011</p>	<p>Et eksternt konsulentfirma udarbejder inden 31. december 2010 en business impact analyse (BIA). Derudover udarbejdes der inden 31. februar 2011 en plan for gennemførelsen af IT-risikoanalyser i forvaltningerne. Analyserne i forvaltningerne skal være gennemført inden 1. juli 2011. En forudsætning herfor er, at forvaltningerne er aktivt medvirkende i udarbejdelsen af risikoanalyserne.</p> <p>KS har igangsat udarbejdelse af BIA i KS, hvor der forventes en rapport medio feb. 2011</p>
<p>Der er ikke udarbejdet en IT-beredskabsplan for Kommunen og for Koncernservice. Beredskabsplanlægningen bør tage udgangspunkt i den overfor nævnte IT-risikoanalyse.</p>	<p>KS har delvist udarbejdet beredskab for KS' egne IT-systemer, som færdiggøres efteråret 2010.</p>	<p>Koncernservice, IT-sikkerhed og forvaltningerne</p>	<p>Ny frist 1. juli 2011 (frist jf. direktionsnotat 31. dec. 2010)</p>	<p>Beredskabsplanen i Kommunen bliver udbygget i takt med, at risikoanalysen bliver gennemført i forvaltningerne i 1. halvår 2011.</p>

<p>Der er ikke udarbejdet en hensigtsmæssig politik for håndtering af logning af IT-sikkerhedshændelser i de anvendte netværks- og infrastruktur-komponenter, herunder procedurer for opfølgning og respons på de registrerede sikkerhedshændelser. Der findes ikke i Kommunen regler på området, hvorfor revisionen henstiller til, at der sker en formalisering på området.</p>	<p>KS' IT-sikkerhedsfunktion vil fremadrettet se på, hvordan Deloittes anbefalinger til logninger mv. kan implementeres på tværs af forvaltningerne.</p>	<p>Koncernservice, IT-sikkerhed og forvaltningerne</p>	<p>31. dec. 2010</p>	<p>KS, IT-sikkerhed udarbejder regelsæt, som skal implementeres af den IT-ansvarlige i de enkelte forvaltninger.</p> <p>Vejledning vedr. logning er udarbejdet. Efter høringsprocedure påbegyndes høring af Systemejere. Se i øvrigt pkt. 18 og 20.</p> <p>I oktober 2010 drøftede KS med forvaltningerne, hvordan det dokumenteres, at kravene til passwords er implementeret på relevante platforme/systemer, og hvordan dokumentationen løbende vedligeholdes. Den fælles politik for logning af IT-sikkerhedshændelser er afsluttet inden 31. dec. 2010. Det er derefter systemejernes ansvar i forvaltningerne at få implementeret denne politik i fht. de enkelte platforme/systemer.</p>
---	--	--	----------------------	---

<p>Vi har ikke modtaget en specifik erklæring fra KMD vedr. kontrol og sikkerhed for de IT-platforme, som kommunens egne, væsentlige systemer driftes og afvikles på. Vi kan derfor ikke udtale os om, hvovidt sikkerheden på disse områder er tilstrækkelig, men kan konstatere, at IT-sikkerhedsregulativet efter vores opfattelse ikke er efterlevet i 2009 for så vidt angår outsourcingforholdet til KMD.</p>	<p>KS vil anmode KMD om en specifik erklæring vedrørende outsourcingforholdet.</p>	<p>Koncernservice</p>	<p>31. dec. 2010</p> <p>Ny frist: 1.feb. 2011</p>	<p>Koncernservice har afholdt møde med Deloitte medio september for at afklare, hvilke krav der skal stilles til erklæringen fra KMD.</p> <p>Koncernservice har modtaget Deloittes notat i dec. 2010 og har videresendt det til KMD og bedt dem om svar på, hvad der skal til for at opfylde de krav, som revisorerklæringen skal indeholde. KS vil forsøge at få en afklaring med KMD om revisorerklæringen inden 1. feb. 2011</p> <p>På baggrund af bestemmelserne i Driftsaftalen § 29 og pba. af bestemmelserne i Databehandlingsaftalen (Underbilag-2 til bilag D-18) er det Contract Managements vurdering, at KMD er forpligtet til at levere en revisionserklæring efter revisionsstandard RS3411 med specifik henvisning til de systemer som ligger uden for licensaftalen (KØR, KKI og en række andre applikationer) vederlagsfrit til Københavns Kommune. Dette er rejst over for KMD.</p> <p>KS har endvidere udarbejdet en henvendelse til COMBIT ifht. en fælles løsning på revisionserklæringer hos KMD.</p>
--	--	-----------------------	---	---

